

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of בבא בתרא דף פ"ט
Some of the topics we will learn about include.

The source for the Mishnah's Halachah of

למחוק לא יגדוש

לגדוש לא ימחוק

If the custom is to smooth out the heap, one may not heap it even with the seller's permission; and vice versa, if the custom is to heap it, one may not smooth out the heap, even with the buyers' permission.

Eleven Halachos that pertain to the obligation to perform accurate measurements, and not to deceive others with faulty measurements;

אין מעיינין במקום שמכריעין

ואין מכריעין במקום שמעיינין

One may not balance the scale in places where they tilt the scale, and vice versa.

A

למחוק לא יגדוש
לגדוש לא ימחוק

Eleven Halachos about
Accurate and Faulty
Measurements

אין מעיינין במקום שמכריעין
ואין מכריעין במקום שמעיינין

B

מעמידין אגרדמין למדות

Bais Din appoints people to monitor the accuracy of the weights and measures.

The Machlokes regarding

מעמידין אגרדמין לשערים

Whether Bais Din also appoints people to monitor the prices?

אין עושין משקלות לא של בעץ

The weights may not be made of materials that corrode.

אין עושין המחק של דלעת

The level used to smooth out the heap may not be made from materials that are either extremely light or extremely heavy.

B

מעמידין אגרדמין למדות

מעמידין אגרדמין לשערים

אין עושין משקלות
לא של בעץ

אין עושין
המחק של דלעת

C אין עושין את המחק
צדו אחד עב וצדו אחד קצר
The level may not be made with one side thick and the
other side thin, but rather both sides must be the same,
either thick or thin, as per the custom

אסור לאדם שישהה מדה חסרה או יתרה בתוך ביתו
A person is forbidden to keep a faulty measure in his
home.

C אין עושין את המחק
צדו אחד עב וצדו אחד קצר

אסור לאדם
שישהה מדה חסרה או יתרה
בתוך ביתו

1 So let's review ...

The previous Mishnah taught

וחייב להכריע לו טפח

In places where they add the extra amount while the produce is weighed, the חנוני must tilt the scale one טפח in the buyer's favor. Therefore,

מקום שנהגו למווד בדקה

לא ימווד בגסה

In places that are accustomed to measure in small utensils such as a קב, one may not measure in large utensil such as a סאה, six קב, because as the Rashbam explains,

דהוי הפסד ללוקח

This causes a loss to the buyer for two reasons

דאין לו כי אם הכרע אחד

He receives only one additional הכרעה, instead of six

הכרעות, AND

מפני שמוחק בצמצום

A larger utensil can be smoothed closely, and the buyer receives less.

And vice versa

בגסה לא ימווד בדקה

If they measure in a large סאה one may not measure in a small קב, because

דמפסיד מוכר

משום שאינו יכול למחוק כל כך

This causes a loss to the seller as a small utensil cannot be smoothed closely, and the buyer receives more, AND he must give away six הכרעות instead of only one הכרעה.

למחוק לא יגדוש

לגדוש לא ימחוק

If the custom is to smooth out the measuring utensil, one may not heap it even with the seller's permission; and vice versa, if the custom is to heap it, one may not smooth out the heap, even with the buyers' permission.

The Gemara proceeds with the source to this Halachah along with ten other Halachos that are alluded in the

סימן

אין מעיינין ואין גודשין באגרדמין ובליתרא

שלשה ועשר נפש משקלות ממחק עבה

לא תעשו לא יעשה

1

אלוף

וחייב להכריע לו טפח

In places where they add the extra amount while the produce is weighed, the חנוני must tilt the scale one טפח in the buyer's favor.

Therefore,

מקום שנהגו למווד בדקה

לא ימווד בגסה

In places that are accustomed to measure in small utensils such as a קב, one may not measure in large utensil such as a סאה, six קב, because...

as the Rashbam explains,

דהוי הפסד ללוקח

This causes a loss to the buyer for two reasons

דאין לו כי אם הכרע אחד

He receives only one additional הכרעה, instead of six הכרעות

מפני שמוחק בצמצום

A larger utensil can be smoothed closely, and the buyer receives less.

בגסה לא ימווד בדקה

If they measure in a large one may not measure in a small קב,

because

דמפסיד מוכר

משום שאינו יכול למחוק כל כך

This causes a loss to the seller as a small utensil cannot be smoothed closely, and the buyer receives more, and he must give away six הכרעות instead of only one הכרעה.

למחוק לא יגדוש

לגדוש לא ימחוק

If the custom is to smooth out the measuring utensil, one may not heap it even with the seller's permission

and vice versa,

if the custom is to heap it,

one may not smooth out the heap, even with the buyers' permission.

The Gemara proceeds with the source to this Halachah along with ten other Halachos that are alluded in the

סימן

אין מעיינין ואין גודשין באגרדמין ובליתרא

שלשה ועשר נפש משקלות ממחק עבה

לא תעשו לא יעשה

2

1.

אין גודשין

מנין שאין מוחקין במקום שגודשין

ואין גודשין במקום שמוחקין

Because the Pasuk states

איפה שלמה

As the Rashbam explains

צריך שיהא האיפה שלימה

שלא יבא לידי רמאות

The measures must be wholesome in that one cannot deceive the other, and if one were to change from the accepted custom, others might assume that this is the custom, and they will deceive the seller or the buyer.

And as the Braisa adds

אמר הריני מוחק במקום שגודשין

ולפחות לו מן הדמים

והריני גודש במקום שמוחקין

ולהוסיף לו על הדמים

שאין שומעין לו

Even if the seller lowers the price for smoothing the measure, or he raises the price for leaving it piled, and all are aware that the price was changed to abide by the custom, nevertheless one may not do so, because the Pasuk adds

איפה שלמה וצדק יהיה לך

As the Rashbam explains

אף זה יכול לבא לידי רמאות

דאיכא דחזי במדידה ולא ידע בפחת ובתוספת

Others may not know that the price was changed, and they

will assume that this was the accepted custom and they

will deceive each another.

=====

2

1

אין גודשין

מנין שאין מוחקין במקום שגודשין
ואין גודשין במקום שמוחקין

Because the Pasuk states

איפה שלמה

As the Rashbam explains

צריך שיהא האיפה שלימה

שלא יבא לידי רמאות

The measures must be wholesome in that one cannot deceive the other, and if one were to change from the accepted custom, others might assume that this is the custom, and they will deceive the seller or the buyer.

And as the Braisa adds

אמר הריני מוחק במקום שגודשין
ולפחות לו מן הדמים

והריני גודש במקום שמוחקין
ולהוסיף לו על הדמים

שאין שומעין לו

Even if the seller lowers the price for smoothing the measure, or he raises the price for leaving it piled, and all are aware that the price was changed to abide by the custom, nevertheless one may not do so,

because the Pasuk adds

איפה שלמה וצדק יהיה לך

As the Rashbam explains

אף זה יכול לבא לידי רמאות

דאיכא דחזי במדידה ולא ידע בפחת ובתוספת

Others may not know that the price was changed, and they will assume that this was the accepted custom and they will deceive each another.

3

2.

אין מעיינין

ת"ר מנין שאין מעיינין במקום שמכריעין
ואין מכריעין במקום שמעיינין

One may not balance the scale in places where they tilt the
scale, and vice versa, because the Pasuk states
אבן שלמה

And even

לפחות מן הדמים
ולהוסיף על הדמים

Because the Pasuk adds
אבן שלמה וצדק

3

2

אין מעיינין

ת"ר מנין שאין מעיינין במקום
שמכריעין
ואין מכריעין במקום שמעיינין

One may not balance the scale
in places where they tilt the scale, and vice versa,
because the Pasuk states

אבן שלמה

And even

לפחות מן הדמים
ולהוסיף על הדמים

Because the Pasuk adds

אבן שלמה וצדק

4

3.
באגרדמין

The Pasuk says

לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה

The words teach לך יהיה לך

שמעמידין אגרדמין למדות

Bais Din appoints people to monitor the weights and measures. However

אין מעמידין אגרדמין לשערים

Bais Din does not appoint people to monitor the prices, because as the Rashbam explains

דאם זה רוצה למכור ביוקר

ילכו הלוקחין לאותו שיתן בזול

וימכור זה בזול על כרחו

If one person wants to sell for an expensive price, the consumers will buy from others who sell for a cheaper price, and this person will be compelled to also sell cheaper.

However, רב יצחק disagrees and says

מעמידין אגרדמין בין למדות בין לשערים

מפני הרמאין

Bais Din does appoint people to monitor the prices, because there are unscrupulous people who wait until all the others sell for cheaper prices, and then sell for an expensive price.

4

3

באגרדמין

The Pasuk says

לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה

The words teach לך יהיה לך

שמעמידין אגרדמין למדות

Bais Din appoints people to monitor the weights and measures. However

אין מעמידין אגרדמין לשערים

Bais Din does not appoint people to monitor the prices,

because as the Rashbam explains

דאם זה רוצה למכור ביוקר

ילכו הלוקחין לאותו שיתן בזול

וימכור זה בזול על כרחו

If one person wants to sell for an expensive price, the consumers will buy from others who sell for a

cheaper price, and this person

will be compelled to also sell cheaper.

However, רב יצחק disagrees and says

מעמידין אגרדמין

בין למדות בין לשערים

מפני הרמאין

Bais Din does appoint people to monitor the prices,

because there are unscrupulous people

who wait until all the others sell for cheaper prices,

and then sell for an expensive price.

5

4.
בליטרא

ת"ר היה מבקש ממנו וכו'
רביע ליטרא שוקל לו רביע ליטרא
Bais Din initiated even small weights such as $\frac{1}{4}$ of a ליטרא.
However, if someone wants to buy even a smaller amount,
the seller may not make a smaller weight, but rather
weighs with coins.

5.
שלשה

ת"ר היה מבקש ממנו שלשה רבעי ליטרא וכו'
שוקל ליטרא ומניח רביע ליטרא עם הבשר
If a person wants to buy $\frac{3}{4}$ of a ליטרא meat, the seller
weighs all the $\frac{3}{4}$ of ליטרא of meat along with a $\frac{1}{4}$ ליטרא stone
against a ליטרא stone, but he does not weigh each $\frac{1}{4}$ ליטרא
separately because as the Rashbam explains
אי אפשר לצמצם ומפסיד
This causes a loss to the seller, as he cannot measure them
closely and the buyer receives more than he should.

6.
עשר

ת"ר היה מבקש ממנו עשר ליטרין
שוקל לו כולן בבת אחת
ונותן הכרע אחד לכולן
If a person wants to buy ten ליטרא, the seller weighs them
all at once and gives him one הכרע for them all, because
as the Rashbam explains
דאי אפשר לצמצם ומפסיד מוכר
The seller would suffer a loss if he weighed each ליטרא
separately, as he cannot smooth it out closely, and the
buyer would receive more than he should.

5

4

בליטרא ת"ר היה מבקש ממנו וכו' רביע ליטרא שוקל לו רביע ליטרא

Bais Din initiated even small weights such as $\frac{1}{4}$ of a ליטרא.

However,
if someone wants to buy even a smaller amount,
the seller may not make a smaller weight,
but rather weighs with coins.

5

שלשה ת"ר היה מבקש ממנו שלשה רבעי ליטרא וכו' שוקל ליטרא ומניח רביע ליטרא עם הבשר

If a person wants to buy $\frac{3}{4}$ of a ליטרא meat,
the seller weighs all the $\frac{3}{4}$ of ליטרא of meat
along with a $\frac{1}{4}$ ליטרא stone against a ליטרא stone,
but he does not weigh each $\frac{1}{4}$ ליטרא separately because

as the Rashbam explains
אי אפשר לכמאס ומפסיד
This causes a loss to the seller,
as he cannot measure them closely
and the buyer receives more than he should.

6

עשר ת"ר היה מבקש ממנו עשר ליטרין שוקל לו כולן בבת אחת ונותן הכרע אחד לכולן

If a person wants to buy ten ליטרא, the seller weighs them
all at once and gives him one הכרע for them all, because

as the Rashbam explains
דאי אפשר לכמאס ומפסיד מוכר
The seller would suffer a loss
if he weighed each ליטרא separately,
as he cannot smooth it out closely,
and the buyer would receive more than he should.

6

7.
נפש

ת"ר נפש מאזנים תלויה באויר ג' טפחים וגבוהה מן הארץ שלשה טפחים וקנה ומתנא שלה שנים עשר טפחים The fulcrum of a balance scale must be suspended at least three טפחים from the ceiling and ground, the beam and strings of the scale must be a total of twelve טפחים in length, because as the Rashbam explains במאזנים גדולות צריך הרחקה שלא תגע בגג כשיכריעם On a large scale a greater distance is required so that when it is tilted the scale does not hit the ceiling or the ground.

The Braisa proceeds to explain that smaller scales require a smaller distance from the ceiling and the ground.

8.
משקלות

ת"ר אין עושין משקלות לא של בעץ ולא של אבר ולא של גיסטרון ולא של שאר מיני מתכות The weights may not be made of בעץ, tin, אבר, lead, alloy or other metals, because as the Rashbam explains מפני שפוחתין והולכין Metal will corrode, and the weights will be reduced. אבל עושה הוא של צונמא ושל זכוכית The weights may be made from stone or glass, because they do not corrode.

6

7

נפש ת"ר

נפש מאזנים תלויה באויר ג' טפחים וגבוהה מן הארץ שלשה טפחים וקנה ומתנא שלה שנים עשר טפחים

The fulcrum of a balance scale must be suspended at least three טפחים from the ceiling and ground, the beam and strings of the scale must be a total of twelve טפחים in length, because

as the Rashbam explains

במאזנים גדולות צריך הרחקה שלא תגע בגג כשיכריעם

On a large scale a greater distance is required so that when it is tilted the scale does not hit the ceiling or the ground.

The Braisa proceeds to explain that smaller scales require a smaller distance from the ceiling and the ground.

8

משקלות

ת"ר אין עושין משקלות לא של בעץ ולא של אבר ולא של גיסטרון ולא של שאר מיני מתכות

The weights may not be made of בעץ, tin, אבר, lead, alloy or other metals, because

as the Rashbam explains

מפני שפוחתין והולכין

Metal will corrode, and the weights will be reduced.

אבל עושה הוא של צונמא ושל זכוכית

The weights may be made from stone or glass, because they do not corrode.

7 9.
ממחק

ת"ר אין עושין המחק של דלעת מפני שהוא קל

The level used to level the heap may not be made from the rind of a pumpkin, because it is extremely light and removes less, thus causing a loss to the מוכר.

ולא של מתכת מפני שהוא מכביד

The level may not be made from metal, because it is extremely heavy and removes more, thus causing a loss to the לוקח.

אבל עושהו של זית ושל אגוז ושל שקמה ושל אשכרוע

The level may be made out of wood from an olive, walnut, sycamore, or boxwood tree.

7

9

ממחק

ת"ר אין עושין המחק של דלעת מפני שהוא קל

The level used to level the heap may not be made from the rind of a pumpkin, because it is extremely light and removes less, thus causing a loss to the מוכר.

ולא של מתכת

מפני שהוא מכביד

The level may not be made from metal, because it is extremely heavy and removes more, thus causing a loss to the לוקח.

אבל עושהו של זית ושל אגוז של שקמה ושל אשכרוע

The level may be made out of wood from an olive, walnut, sycamore, or boxwood tree.

8 10.
עבה

ת"ר אין עושין את המחק צדו אחד עב וצדו אחד קצר

The level may not be made with one side thick and the other side thin, but rather both sides must be the same, either thick or thin, as per the custom.

לא ימחוק בבת אחת שהמוחק בבת אחת רע למוכר ויפה ללוקח One may not level the food in one quick sweep, because it takes off less and causes a loss to the מוכר, and

ולא ימחוק מעט מעט ושרע ללוקח ויפה למוכר

One may not level the food slowly a little at a time, because it takes off more, and causes a loss to the לוקח.

8

10

עבה

ת"ר אין עושין את המחק צדו אחד עב וצדו אחד קצר

The level may not be made with one side thick and the other side thin, but rather both sides must be the same, either thick or thin, as per the custom.

לא ימחוק בבת אחת

שהמוחק בבת אחת

רע למוכר ויפה ללוקח

One may not level the food in one quick sweep, because it takes off less and causes a loss to the מוכר,

ולא ימחוק מעט מעט

שרע ללוקח ויפה למוכר

One may not level the food slowly a little at a time, because it takes off more, and causes a loss to the לוקח.

9

11.
לא תעשו

The Pasuk states
לא תעשו עול במשפט
במדה במשקל ובמשורה

The word במדה refers to
זו מדידת קרקע
To measure the ground, and teaches
שלא ימדוד לאחד בימות החמה
ולאחד בימות הגשמים

If two partners bought one piece of land, the seller may
not measure with a rope for one partner during the
summer and for the other during the winter, because as the
Rashbam explains
בימות החמה החבל יבש
וקצר יותר מבימות הגשמים
During the summer the rope dries up and becomes
shorter.

The word במשקל teaches
שלא יטמין משקלותיו במלח
One may not bury his weights in salt, because they
become heavier, and causes a loss to the מוכר

The word במשורה teaches
שלא ירתיח
When a מוכר measures liquids, he may not allow the liquid
to become frothy, because
נראה כמלא
The cup appears to be filled, when in fact it is not, and the
לוקח loses, and
הקפידה עליו תורה
במשורה שהיא אחד משלשים וששה בלוג
The Torah was concerned for even the small amount of a
משורה which is only 1/36th of a לוג, and certainly for
greater amounts.

=====

9

11

לא תעשו

The Pasuk states

לא תעשו עול במשפט
במדה במשקל ובמשורה

The word במדה refers to
זו מדידת קרקע

To measure the ground, and teaches
שלא ימדוד לאחד בימות החמה
ולאחד בימות הגשמים

If two partners bought one piece of land, the seller may
not measure with a rope for one partner during the
summer and for the other during the winter, because

as the Rashbam explains

בימות החמה החבל יבש
וקצר יותר מבימות הגשמים

During the summer the rope dries
up and becomes shorter.

The word במשקל teaches
שלא יטמין משקלותיו במלח

One may not bury his weights in salt,
because they become heavier, and causes a loss to the מוכר

The word במשורה teaches
שלא ירתיח

When a מוכר measures liquids,
he may not allow the liquid to become frothy,

Because

נראה כמלא

The cup appears to be filled, when in fact it is not,
and the לוקח loses, and

הקפידה עליו תורה

במשורה שהיא אחד משלשים וששה בלוג

The Torah was concerned for even the small amount
of a משורה which is only 1/36th of a לוג,
and certainly for greater amounts.

10 אמר רב יהודה אמר רב
אסור לאדם שישהה מדה חסרה או יתרה בתוך ביתו
ואפילו היא עביט של מימי רגלים
A person is forbidden to keep an inaccurate measure in
his home, even if he designates it as a urinal, because as
the Rashbam explains
איכא למיחש פעמים שרוחצו ומודד בו
It is possible that he might wash it out and use it to
measure with it.

מותר makes the following distinction:

באתרא דחתימי
ולא מהנדסי

It is אסור only in places where they do not affix seals to the
weights, AND there are no inspectors who check the
weights.

מותר

באתרא דחתימי

It is permitted in places where they do affix seals to the
weights, OR

מהנדסי

The inspectors do inspect the weights, because

אי לא חזי חתימה לא שקיל

The customer will not buy without a seal, and the seller
will be afraid of the inspectors.

The Gemara however concludes,

ולא היא

זימנין דמיקרי בין השמשות ומיקרי ושקיל

It is forbidden regardless of whether they affix seals or
have inspectors, because he might use the faulty weights
in the busy moments before Shabbos, when the inspectors
do not check, and the לוקח is too rushed to realize that
there is no seal on the weight.

10 אמר רב יהודה אמר רב
אסור לאדם
שישהה מדה חסרה או יתרה בתוך ביתו
ואפילו היא עביט של מימי רגלים

One may not keep an inaccurate measure in his home,
even if he designates it as a urinal,

because as the Rashbam explains

איכא למיחש פעמים שרוחצו ומודד בו

It is possible that he might wash it out and use it
to measure with it.

מותר makes the following distinction:

לא אמרן אלא באתרא דלא חתימי
ולא מהנדסי

It is אסור only in places
where they do not affix seals to the weights,
and there are no inspectors who check the weights.

מותר

באתרא דחתימי

It is permitted in places
where they do affix seals to the weights, OR

מהנדסי

The inspectors do inspect the weights,

because

אי לא חזי חתימה לא שקיל

The customer will not buy without a seal,
and the seller will be afraid of the inspectors.

The Gemara however concludes,

ולא היא

זימנין דמיקרי בין השמשות
ומיקרי ושקיל

It is forbidden regardless of whether
they affix seals or have inspectors,

because he might use the faulty weights in
the busy moments before Shabbos,
when the inspectors do not check,
and the לוקח is too rushed to realize
that there is no seal on the weight.